

## Ünite 3: Sanatta Yeni Ufuklar

### Yeni Ufuklara Doğru

İnsanoğlu geçmişten bugüne duygularını ifade etme, yapılandırma ve sunma ihtiyacını çeşitli yollar ve malzemelerle ortaya koyarak sanat olgusunu etkin kılmıştır. Bu olgu kimi zaman dini, siyasi, ekonomik etkenlerle kimi zaman da sanatçının salt iç dünyasıyla şekil bulmuştur. Örneğin; Antik Çağ döneminde bir mitolojik bir olayı ve inancı anlatmak, Ortaçağ döneminde dinsel bir konuyu betimlemek, Rönesans döneminde ise dinsel içeriğin yanı sıra hükümdarın gücünü pekiştirmek adına savaş ve kahramanlık gibi konular sanat yapıtlarında yer edinmiştir.

Günümüzde yaşanan gelişmeler ekseninde sanat eseri ve sanatçının anlamı ve görevi değişmiştir. Artık sanatçı bir eser ortaya koyarken her hangi bir hükümdarın, kilise ya da kralın esiri olmaksızın özgür bir ifade biçimine erişmiştir.

### Barok Sanat

Barok kelimesi, Portekizce düzensiz inci anlamına gelen “barroco” sözcüğünden gelmiştir. Barok sanat, 16 ve 18. Yüzyıllar arasında mimari, resim, müzik ve heykel sanatlarında belirginleşmiştir. Barok sanatın en belirgin özelliği natüralizm ve idealizmin bir arada yer aldığı zengin, abartılı ve ihtişamlı bir dünya yaratmasıdır. Bunun en güzel örneklerini Flaman ressam Rubens’te görebiliriz. Rubens’in büyük boyutlu, zengin renkler, coşkulu, canlı, güçlü ve kudret dolu kompozisyonlarında natüralizm ve idealizm anlayışlarının yetkin bir şekilde bir araya getirmiştir.

Bu dönemin diğer bir önemli ismi de ‘chiaroscuro’ adı verilen ışık-gölge tekniğini ustalıkla kullanan Georges La Tour’dur. Tablolarında daha sükûnetli bir ortam yaratan sanatçı, sade bir tarzı benimsemesiyle dönemindeki sanatçılarından farklıdır.

Ressam, mimar ve heykeltıraş kimliğiyle bilinen Bernini’de dönemin önemli ustalarındandır. ‘Dört Irmak Çeşmesi’, ‘Azize Theresa’ en önemli eserleridir.

Dönemin diğer önemli bir figürü de Rembrant’tır. Işığın ve rengin, resimdeki derinliğine yoğunlaşmış bir ressamdır. Onun eserlerinde ışık, vurgulayan, ısıtan, derinleştiren, artan tinsel bir öge olarak karşımıza çıkar. Bunun en güzel örneğini veren eseri de ‘Gece Devriyesi’dir.

Barok dönemin bir diğer önemli ressamı da İspanyol Diego Velasquez’dır. Velasquez 19. Yüzyıl Fransız Avan Garde sanatını etkilemiş bir ressamdır. Sadece saray ve soyluların ressamı olarak görünse de resimlerinde hırçın, deneysel, araştırmacı bir teknik ve gizemli birliktelikler gözlenir.

Işığı resmin temel bir sorunu olarak betimleyen dönemin diğer önemli sanatçıları da Jan Vermeer ve Jaquees- Luis David’dir.

Hollandalı ressam, Vermeer’in resimlerinde figürler, günlük yaşam halleriyle, dingin, sade bir dille var olmuşlardır. Resimde kenar çizgileri koyu zemin içinde eriterek kaybolan alanlarla etkin ve vurucu bir nitelik kazanmıştır. Bu bileşim, onun resimlerinde oda içinde dış mekân ışıyla aydınlanan öğelerin, esrarengiz ve arzuları öne çıkaran bir atmosfer oluşturmaya sebep olmuştur. Sanatçının esas amacı nesnelere çok odaklanmadan duyguları öne çıkarmaktır.

1789 yılında Fransız Devriminin Fransa’daki monarşiyi yıkması, saray baskının yok olması ve Katolik kilisesinin yeni reformlar yapmaya zorlanması topluları hareket geçirmiştir. Bu dönemde Jaquees-Luis David devrim hükümetinin sanatçısıydı. David resimlerinde kahramanlık havası vermek için Yunan ve Roma sanatındaki kaslı vücut yapılarından esinlenmiştir.

### On dokuzuncu Yüzyıl ve Değişen Dünya

Yaşanan toplumsal gelişmeler; halkın kendisini yönetme girişimleri, başkaldırı ve özgürlüklerini isteyen uluslar 19. Yüzyıl sanatını önemli ölçüde etkilemiştir. Özellikle 17 ve 18. Yüzyıllarda Rokoko ve Neo Klasizm gibi akımlar Avrupa sanatında egemendi.

Rokoko, Barok’tan sonra ortaya çıkan bir akımdır. Rokoko, Barok döneme göre daha ince zarif kıvrımlı yapılarıyla öne çıkar. Mimari ve iç mekân süslemelerinde kendisini daha iyi hissettirmiştir.

18. yüzyılın ilk yarısından itibaren kendisini hissettiren Neo Klasizm (Yeni Gerçekçilik), Barok anlayışa ve Rokoko sanatının aşırı taşkın süslemeleriyle ilgili sembolik tavrına tepki olarak doğmuştur. Bu dönemde Antik devre olan

hayranlığın etkisiyle antik form anlayışı her şeye hâkim olmuştur. Bu akıma mensup sanatçılar için önemli olan çizgi ve form olup., renkler ve ışık etkileri bütünüyle bir çizgi ve form bileşkesine bağlıdır.

\19. yüzyılın ortalarında Neo Klasizme tepki olarak doğan Romantizm, sanat alanına öznellik, sezgi ve duygusallık getirmeyi hedeflemiştir. Goya, Blake, Turner, Constable ve Delacroix dönemin önemli ressamlarıdır.

\19. yüzyılın önemli sanatçılarından biri İspanyol olan Francis Goya'dır. Goya bir İspanyol saray ressamı olmasına rağmen sosyal bakımdan eleştirel eserler yapmıştır. Örneğin; '3 Mayıs 1808' adlı eserinde savaşın zalim ve dramatik yönünü ortaya koyar.

John Constable, İngiltere'nin 19. Yüzyılda yetiştirdiği en yaratıcı manzara ressamlarından biriydi. Kendinden önceki Avrupalı sanatçıların gerçeklik etkisini duygudan yoksun bir şekilde verdiklerine inanıyordu. Gökyüzünü, bulutların biçimlerini ve gölgelenişlerini kesik fırça vuruşları ve sıcak renkler kullanarak büyük bir ustalıkla betimledi. Sanatçı eserlerinde, alçak tepeler, biçimsel açıdan tasarlanmış ağaçlıklar, bulutlu bir gökyüzü, düz otlaklar, köy evleri gibi İngiltere'nin kırsal kesiminden görüntüleri konu almıştır.

Romantik ressamlar doğayı ve güçlerini avuçlarında tutmayı onu yeniden şekillendirmeyi, manzara resmi yaparak da sanatsal bir derinlik kazanılabileceğini ispatlamaya çalışmışlardır.

Bu dönemin bir diğer önemli ismi de William Turner'dır. Sanatçı resimlerinde büyük alanlar bırakarak detaydan uzak izleyicinin tamamlayabileceği manzara resimleri yapmıştır. Kısacası doğayı kopyalamak yerine duygularıyla yorumlamıştır.

Bu dönemde bazı sanatçılar doğuya yolculuk yapmışlardır. Cezayir, Mısır ve Osmanlı topraklarında yaşadıkları ve gördükleri, resimlerinin konularını teşkil etmiştir. Tüm bunlar sanat tarihinde doğu kültür ve sanatına ilgi duymak anlamına gelen 'Oryantalizm' akımı olarak adlandırılmıştır. Bu dönemin önemli ressamlarından olan Eugene Delacroix, çalışma konularını bu coğrafyadan alan sanatçılardan biridir. Böylece Delacroix Fransız Romantizminin, oryantalist bakışa sahip ana aktörlerinden biri olarak sanat tarihinde yerini almıştır.

\19. yüzyılın ortalarına doğru, resim sanatının ele alınışında ve sanatın konularında farklılıklar yaşanmaya başladı. Dünya'da ve özellikle

Avrupa'da yaşanan teknolojik gelişmeler çalışma hayatında yenilikler yarattı. Bu yenilikler kitlesel ve toplumsal değişikliklere yol açtı. Bu sırada sanat ve edebiyatta 'Gerçekçilik\*' adı verilen akım belirmeye başladı.

Gerçekçilik kavramı toplumsal gerçeklikle ilgiliydi. Amaç ideal ve estetik olandan daha çok gerçeği yansıtmaktı. Gerçekçiler her türlü sanatsal ve toplumsal yapaylığa karşı tepki duyuyorlardı. Demokratik tutum ve tavırları, düzen karşıtı tavırları ve bireysel özgürlükleri savunmaları, onları değişimin mekanizması haline getirmiştir. Bu akım Almanya, Rusya, Hollanda ve Amerika'ya kadar yayılmıştır. Tolstoy, Balzac, Zola, Dickens ve Flaubert gibi önemli edebiyatçıları derinden etkilemiştir.

Bu akımın önemli sanatçılarından biri Millet'tir. Millet sıradan hayatı resmeden ancak bunu renk ve biçimleri düzenleme tarzıyla bunu daha romantik bir görsel dil ile sunan bir sanatçıydı. Aynı zamanda Millet 'Barbizon Okulu' olarak bilinen bir sanatçı grubunun üyesidir.

## Harflerin Sanatsal Boyutu

Resim sanatı Batı'da renk, figür ve biçimlerle tuval üzerine aktarılırken Doğu ve Uzak Doğu'da farklı biçimlerde çekil bulmuştur. Dini anlayıştan dolayı Osmanlı kültüründe figür resmi yerine 'Minyatür' resmi daha çok sarayda olmak üzere yaygınlık kazanmıştır. Bununla birlikte bir diğer gelişme 'Hat' sanatıydı. 17 ve 19. Yüzyıllarda Osmanlıda önemli hat sanatçıları yetiştirildi. Hat sanatı yüzeye taşman abartısız, ihtişamlı, yalın, dinamik ve coşkulu görsel bir dile sahipti. Geleneklerin oldukça bağlayıcı olan bu sanat çağdaş sanatçılara esin kaynağı oldu.

## Modern Sanatın Doğuşu İzlenimcilik (Empresyonizm)

Sürekli devrim çağı olarak adlandırılan 19. Yüzyılda artık akım ve tarzlar çok kısa sürede ortaya çıkmaktadır.

Bu yüzyıllarda ortaya çıkan 'İzlenimcilik' (Empresyonizm) akımı modern sanatın doğuşunu müjdeleyen bir akım olarak bilinir. Bunun sebebi de geleneklere karşı geliştirdiği yaklaşımdır. Bu akım sadece resimde değil, heykel, sinema ve edebiyata kadar yaygınlık göstermiştir. Bu akım doğadaki unsurların kişinin içinde oluşturduğu izlenimleri, duygusal izleri yansıtmayı hedefler. Parlak renkler, güçlü ve coşkulu bir ışık gevşek ve doğaçlama fırça vuruşları, yumuşak, şiirsel renk akışları, çarpıcı ve farklı bir görsel dil, empresyonist sanatçıların görsel dili içerisinde yer aldı. İzlenimcilerin

eserlerinde sokak manzarası, eğlenceli bir parti, gece hayatı, bale hayatı gibi konular yer alıyordu. Bu akımın başlıca temsilcileri arasında; Pissarro, Manet, Degas, Monet, Sisley, Renoir sayılabilir.

Manet, 19. Yüzyılda modern hayatı konu alan resimler yapmaya başlamış ilk ressamıdır. Gerçekçilik akımından izlenimciliğe geçişte önemli rol oynamıştır. 'Kırda Öğle Yemeği ve Olympia' en önemli yapıtları arasındadır.

Monet, izlenimcilik terimi 'İzlenim (Gün Doğumu)' adlı eserinden gelmektedir. Monet, resimlerinde fırça darbeleriyle oluşturduğu değişik renklerdeki noktalarla, istediği izlenimi uyandıracak renk ve ışık etkisini yaratmayı başarmıştır.

İzlenimciliğin Paris'te göze çarpan isimlerinden biri de Lautrec'ti. Loutrec, Klasik anlayışta bir resim yerine Taşbaskı tekniğiyle çoğaltılan reklam amaçlı posterler yapmıştır.

İzlenimciler arasında diğer bir önemli isim olan Renoir, tuval üzerinde izleyicinin birbirinden ayırt edemediği renkli virgülleri anımsatan aydınlık küçük fırça vuruşlarıyla görsel bir karışıklık yaratmıştır.

Çoğunlukla izlenimci olarak tanımlanan Degas da eserlerinde bale konusunu ve balerinlerin bayatlarından sahneleri, at yarışlarını ve gösteri dünyasının renkli dünyasını kullanmıştır.

\19. yüzyılın sonu ve 20. Yüzyılın başlarında Fransız yeni izlenimci sanatçılar tarafından 'Noktacılık ve ya Puantilizm' adı verilen resim tekniği kullanılmıştır. Bu teknikle yapılan resimlerde, çok sayıda ufak temel renk noktası, birbiriyle karıştırılmadan bir araya getirilerek izleyicinin gözünde çeşitli ara renklerin illüzyonu oluşturuldu. Puantilizm tekniğini başarıyla kullanan ressamı arasında Georges Seurat, Paul Signac, Camille Pissarro ve Henri Edmond Cross vardır.

İzlenimcilik (Empresyonizm) akımının sonrasında bu akıma bağlantılı 'Yeni İzlenimcilik' (Neo Empresyonizm) yeni bir anlayış şekil buldu. Yeni İzlenimcilerin eserlerinde doğayı birebir kopyalama yerine sanatçının duygusal dışavurumları daha fazla yer almıştır. Bu anlayışa yakın olan sanatçıların başında Van Gogh, Cezanne, Seurat ve Gauguin gelmektedir.

Bu akımın önemli sanatçılarından olan Van Gogh ruhsal dışavurum macerasını devingen fırça darbeleriyle ve saf renklerle birleştirmiştir. Onun figürleri, manzara resimlerindeki tarlalar, uçan kargalar, vazoda duran çiçekler veya odada duran ahşap sandalyesi bile tuvalden fırlayacakmışçasına devingen ve coşkuludur. Van Gogh resimlerinde sadece saf renkleri, devingen fırça darbeleriyle kullanmamış aynı zamanda ruhsal bir dışavurum resmi ortaya koymuştur. Bu yüzden 20.

Yüzyıl modern sanatını derinden etkilemiştir.

Bu dönemin diğer önemli isimlerinden biri de Gauguin'dir. Sanatçı Tahiti gezisinde gözlediği kirlenmemiş insani ve saf doğayı bütün yabancı hırçnlığı ile resmetmeyi hedeflemiştir. Japon sanatına hayran bir ressam olan Gauguin, Japon baskılarındaki lekelerin dinamik düzenini, renklerin abartısız, saf ama güçlü karakterine hayrandı. Bu nedenle eserlerinde Uzak Doğu sanatındaki yalın ve etkin dinamizmi yakalamaya çalışmıştır.

## Yeni İzlenimcilik Sonrası Yeni Sanat

Mimari alanda daha etkin olan bu sanat 'Yeni Sanat (Art Nouveau) olarak adlandırılmıştır. Resim, heykel ve mimarlık gibi güzel sanatlar alanları, tasarım ve uygulamalı sanatlar arasında bir birlik oluşturmayı hedefleyen Viyanalı sanatçı Gustav Klimt, "Sezession Grubu"nu kurdu. Klimt bu grupta Arkadaşlarıyla birlikte bu yeni anlayışı köklendirmeye çalışarak iç mekân süslemeleri, resimleri ve iç mekân duvar uygulamalarıyla sanatı bir bütün olarak kurgulamaya çalıştı. Ancak Klimt bu grup dışında kendi sanatında, oldukça içedönük, cinsellik ağırlıklı, etkileyici bir teknik ve tarz geliştirdi. Sanatçının resimleri, savunduğu anlayışa paralellik teşkil eden bir duygusal ve plastik bütünlük içeriyordu.

## XX. Yüzyılın Renkleri ve Modernizm

Bu dönemde öznel dışavurum ve yaratıcı yenilik endişesi, sanatsal ustalığın çok önüne geçti. Sanatın malzemeleri köklü ve sarsıcı biçimde değişti. Bu dönemde "sanat nedir?" sorusu köklü biçimde yeni ve farklı cevaplar buldu.

Bu değişim ve yenilik rüzgârına kendini kaptırmış bir diğer Fransız sanatçı Henri Matisse'di. "Ben doğayı yorumlamak ve onu resmin ruhuna sunmalıyım" diyen sanatçı Tovizm' adı verilen akımın öncülerindendi.

Tovizm, Fransa'da geliştirilen bir sanat akımıdır. En önemli özelliği, tüpten çıkmış gibi çığ, bağırarak renklerin doğrudan kullanımı, şiddetli renklere sahip, cüretkâr kompozisyonlar yaratmasıydı. Bu anlayış, Matisse, Derain ve Vlaminck'in Paris'te açtıkları bir sergide ilk kez duyulmuştur.

Bu dönem Fransa'sı sanatın beşiği konumundaydı, Paris'te ilginç eserleri ve resimlerinde kurgulamaya çalıştığı geometrik yapıyla öne çıkan Paul Cezanne dikkatleri üzerine çekiyordu. Biçimsel ilişkileri kurgulamak konusunda oldukça kafa yoruyor, nesnelerin kendilerinden çok oluşturdukları geometrik yapının etkisini araştırıyordu. Onun tablolarında, güçlü geometrik yapılar, sakin çizgiler ve incelikle harmanlanmış yumuşak renklerle bütünleşir.

1907 yılında Pablo Picasso ve Georges Braque, tamamen yeni bir üslup geliştirdiler. Kübizm şeklinde anılan ve XX. yüzyıl sanatına damgasını vuran bu yaklaşım biçiminin adı; Georges Braque'in bir tablosunu gören Matisse'in bu tablo için "küçük küpler" sözünü kullanmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu ressam, hacimlerin iç içe geçtiği portreler, manzaralar, natürmortlar yapmakta, iki boyutlu olan tuvalin yüzüne doğada üç boyutlu (en, boy, derinlik) olan nesneleri çizebilmenin yeni yöntemlerini araştırmışlardır. Perspektif kullanımı olmaksızın, resimde derinlik ve boyutluluk duygusu peşine düşmüşlerdir. Kimi zaman çizdikleri figürün etrafında dolaşarak farklı yön ve biçimleri, figürün hareketini de resme eklemeye çalışmışlardır. Ayrıca resme "zaman" boyutunu ilave etmek gibi amaçları olmuştur.

Kübitler resme yabancı malzemeleri (kâğıt, gazete parçaları, kibrit çöpleri) sokarak tablolarına yapıştırmışlardır. Üstelik boyutlandırma etkisi için, boyalarına kum karıştırdıkları da olmuştur. Kübitler bunu hem gerçek ile ilişkilerini yitirmediklerini göstermek, hem de resimde, resme özgü madde diye bir şey olmadığını, bir tablonun herhangi bir şeyle yapılabileceğini göstermek için yapmışlardır. Onlar için her türlü yapay ve doğal malzeme resim malzemesi haline gelebiliyordu.

Kübizm denince ilk akla gelen büyük sanatçı Pablo Picasso'dur. Picasso tanınan en üretken sanatçıdır. Guinness Rekorlar Kitabı'na göre, toplam resim, 100,000 baskı, 34,000 kitap resmi ve 300 heykel ve birçok seramik ve çizim üretmiştir. Bir genelevdeki beş hayat kadını gösteren ve Kübizm akımının en önemli örneklerinden biri olarak görülen ünlü eseri 'Avignonlu Kadımlar'dır.

Dışavurumcu sanatın amacı, sanatçının duyguları ve iç dünyasını renk, çizgi, düzlem ve kütle aracılığıyla dışavurmasını sağlamaktır. Bu duyguları daha iyi yansıtabilmek için sanatçı geleneksel kuralların dışına çıkarak gerçeğin biçimini bozmaya gitmiştir. Dışavurumcular, sanatın daha çok bir müzik gibi olması gerektiğini, form ve imgeleri tarif etmek yerine, duygu anlam ve imayla, yüksek sezgi ve serbest çağrışımla sanat yapmayı hedeflemişlerdir. Dışavurumcu resimler bazen izleyeni rahatsız eden bir cesaret ve coşku hissettirirler.

Bu yüzyılda resimde mekân ve zaman boyutunun yanı sıra hız ve hareketin de temel rol oynadığına inanan fütüristlerden Özellikle Umberto Bocconi ve Gino Severini gibi sanatçılar zamanın farklı aşamalarını üst üste yığarak biçimler yaratmaya çalışmışlardır. Özellikle Boccioni, eserlerinde hayatın canlılığı ve hareketini öne çıkaran eserler üretti.

## Deneyler Bahçesinde Sanat

Sanat tarihinin en hızlı ve coşkulu çeşitlilik hareketine sahne olan XX. yüzyıl, tarz, akım anlayış gibi sınıflandırmaların yanı sıra kişilerin özgün düşünce biçimleriyle öne çıktı.

Bu dönemin önemli sanatçılarından biri olan Rene Magritte, imgelerin içeriklerine bilinçaltı önermeler yapmış, özellikle soruları çeşitlendirerek güçlendirmek için eserler üretmiştir.

Bu yüzyılda soyut resmin öncülerinden biri olan Piet Mondrian, eserleriyle 20. Yüzyılın grafik sanatını ve mimarlığını derinden etkilemiştir. Resimleri kendisinden sonra gelen "geometrik soyutlama" akımının habercisi olarak kabul edilir, geometriyi bir resim dili gibi kullanmıştır.

Bu yüzyılda yaşanan İkinci Dünya Savaşı'nın yarattığı insani trajediyi soyut olarak ortaya koyan sanatçılar arasında Mark Rothko, Franz Kline, Jackson Pollock vardır. Soyut

Dışavurumculuk olarak tanımlanan bu yaklaşım resim sanatının plastik değerlerini yeniden ele alan çalışmalarla ilgi çekti. Bu yeni ele alış, sanat dünyasının merkezinin Paris'ten New York'a kaymasında etkili olmuştur.

Yüzyılın en büyük İngiliz ressamı olan Francis Bacon, Dünya sanatında 'Figüratif Dışavurumculuk' akımının en önemli isimlerindendir. Eserleri, varoluşçuluk düşünce sisteminin derin izlerini taşır; genelde, varolmanın ızdırabını, ümitsizliği ve "insanoğlunun kötü ruhluluğu"nu resmeder.

XX. yüzyılın ortalarına doğru, İspanyol ressam Salvador Dali, gerçeği somutlaştırılmış imgelerle tamamen gerçeküstü bir dille sunmuştur. Gerçeküstücülük (Surrealizm) olarak anılan bu akım, oldukça ilgi görmüştür.

Gerçeküstücüler, Kübizm, Dada ve Freud'dan çok etkilenmişlerdir. Gerçeğin üzerine çıkabilmek fikriyle bilinç ve bilinçaltı katmanlarını birbirine karıştırmak gerekliliğini düşünmüşlerdir. Sinema, şiir, tiyatro gibi diğer sanat



dallarından beslenmişlerdir.

Gerçeküstü resmin en önemli argümanı olan bilinç ve bilinçaltının birbirine karıştırılmasını, Salvador Dali'nin 'Belleğin Azmi' eserinde tüm açıldığıyla izlemek mümkündür. Bilinenlerin alışılmadık şekilde sunulması, fantazi ve gerçeğin tuval üzerinde yeniden inşası söz konusudur.

Bu dönemde resim sanatının yanı sıra heykel sanatında öne çıkan sanatçılarından biri Henry Moore'dur. Moore eserlerinde doğaya ve insan figürüne kendi üslubunda karşılıklar aramakta, özellikle insanı yaratıcı bir form diliyle dile getirmektedir. Soyut biçimler olarak da algılanabilecek ancak somut insan figürlerine dönüşmüş heykelleri, özellikle açık mekânlarda ilgi görmüştür.

Bu dönemin sanatında çok yönlü bir kişilik olarak karşımıza çıkan bir diğer kişi Alaxander Calder'dir. Sanat dünyasına Mobil Heykel kavramını yerleştirmiş olan Calder, soyut ve minimal bir renk kullanımıyla hareketli formlar üretmiştir.

## Pop Sanat

ABD'de çok sayıda genç sanatçının, savaş sonrasının düş kırıklıkları olarak niteledikleri bu tutumu benimsememeleri ve Sanatta günlük yaşama yeniden dönüş isteği 1950'li yıllarda filizlenmiş, 1961-1962'de de Pop Sanat adıyla yem bir akımın doğmasına yol açmıştır. Amerikan Pop Sanatı, popüler kültürün (halk kültürünün) imgelerini tarafsız olarak ele almıştır. Bu dönemin önemli isimlerinden Andy Warhol, "Pop" deyiminin tüm anlamlarını içeren karmaşık bir yaratma yolu izlemiştir.

## Şimdi'nin Sanatı ve Sonrası

Günümüz sanatının belki de en belirgin ve öne çıkan özelliği üslup, malzeme, ele alış ve üretim yönünden sanatın sınır tanımaz yaklaşımıdır.

Günümüz sanatında "Eylem Sanatı" "Video Sanatı", "Postmodernizm" kavramı gibi farklı konular etkindir. Sanatçı kimlik olarak değişmiş toplumun bir parçası olarak gerektiğinde tepki veren eylemlere katılan, savunduğu idealler uğruna eserler üreten bir kimliğe bürünmüştür. Müzeler, bienal ve trienaller eser noktasından çok "proje" konusunda açılımlar sağlamaya çalışmaktadırlar.

## Sonu Gelmez Var Etme Arzusu; Sanat

Günümüz sanatı belki de hiç olmadığı kadar deneysel, hoşgörülü, açık ve yenilik peşindedir. Günümüzde müzeler en ilgi çeken yerlerden biri konumundadır. Bir şehir turistik, kültürel veya politik bir yer elde etmek istiyorsa iyi müzelere ve sanat ortamına sahip olmak zorundadır. Şehir müzeleri, o şehrin kimliğinin önemli bir parçası konumundadır. Örneğin; Louvre müzesi olmadan Paris şehrini veya SFMOMA (San Francisco Modern Sanatlar Müzesi) olmadan San Francisco şehrini hayal etmek mümkün değildir.